Immanuël
Gemeente van het Levende Woord

Wat zijn gevallen engelen?

Wat zijn gevallen engelen?
In de brieven van Judas en Petrus vinden we de twee Schriftgedeelten die handelen over de zogenaamde “gevallen engelen”.

Judas 5-7; 2 Petrus 2:4

> *Maar ik wil u te binnen brengen ... dat JHWH een volk uit het land Egypte verlost heeft, maar een andermaal hen, die niet tot geloof gekomen waren, verdelgd heeft; en dat Hij engelen, die aan hun oorsprong ontrouw werden en hun eigen woning verlieten, voor het oordeel van de grote dag met eeuwige banden onder donkerheid heeft bewaard gehouden.*

Door de hele Bijbel heen verschijnen de engelen als de gehoorzame boodschappers en dienaren van God. Zij worden beschreven in Hebreeën als *dienende geesten* en in de psalmen als *krachtige helden*.

Hebreeën 1:14

> *dienende geesten, die uitgezonden worden ten dienste van hen, die het heil zullen beërven.*

Psalm 103:20

> *krachtige helden die Zijn woord volvoert, luisterend naar de klank van Zijn woord*

Toen Jesjoea de staat wilde beschrijven van de kinderen Gods, uit de doden opgewekt en onsterfelijk en heerlijk gemaakt, vergeleek Hij hen met de engelen:

Lucas 20:36

> *want zij kunnen niet meer sterven; immers, zij zijn aan de engelen gelijk en zij zijn kinderen Gods, omdat zij kinderen der opstanding zijn*

En toch, in tegenstelling tot dit beeld van een volmaakte, onsterfelijke en gehoorzame familie van God in de hemel, zijn er twee passages in de Schrift die vertellen van engelen die ongehoorzaam waren in 2 Petrus 2 en Judas. En aangezien een van deze passages zo op de andere lijkt en er zó kennelijk gebruik van maakt, kunnen wij zeggen dat er maar één bron van kennis is betreffende deze ongehoorzame engelen. De vraag werpt zich dus op: moeten wij op grond van één bron toegeven dat het voor onsterfelijke engelen mogelijk is om ongehoorzaam te zijn, niettegenstaande het beeld dat ons van hen wordt getekend op alle andere plaatsen in de Schrift?

Voordat wij de beide passages in 2 Petrus en Judas nauwkeurig bekijken is het goed op te merken dat het woord engel, in het Hebreeuws van het Oude Testament en in het Grieks van het Nieuwe, een veel wijdere betekenis heeft dan wij er gewoonlijk aan toekennen. In de Bijbel betekent “engel” eenvoudig “boodschapper”, ongeacht of het een hemelse dan wel een menselijke bode is, een feit dat vaak verhult wordt omdat het woord soms als “engel” en in andere plaatsen als “bode” of

“boodschapper” wordt vertaald. Zo wordt Johannes de Doper een “engel” *(bode)* genoemd wanneer de woorden van Maleachi 3:1 op hem toegepast worden.

Matheus 11:10

*Zie, Ik zend mijn **bode** voor uw aangezicht uit*

De boden die Johannes de Doper naar Jezus stuurde met de vraag: “*Zijt gij het, die komen zou?”* worden ook beschreven door ditzelfde woord dat voor engelen wordt gebruikt: “Toen de ***boden*** van Johannes vertrokken waren ...” *(Lucas 7:24).* Hetzelfde geldt voor de discipelen, door Jesjoea uitgezonden, om Zijn komst voor te bereiden: *“Hij zond **boden** voor zich uit” (Lucas 9:51).* Jakobus beschrijft in zijn brief op een zelfde manier de spionnen die bij Rachab logeerden: *“toen zij de **boodschappers** in huis nam” (Jacobus 2:25).*

Het woord engel betekent dus niet noodzakelijk een hemels wezen. Alleen de zin en samenhang beslissen of de ***bode*** een hemels of een menselijk wezen is. Wanneer wij dus in Openbaring lezen over de *“engel der gemeente”* aan wie ieder van de brieven aan de zeven gemeenten werd geadresseerd, moeten wij op andere grond dan het woord zelf beslissen of het betekend, laat ons zeggen, de beschermengel van de gemeente of een bisschop of oudste of enige andere menselijke vertegenwoordiger. En dit geldt ook evenzo voor die passage die spreekt over *“engelen die gezondigd hadden”*. Wij mogen niet onmiddellijk concluderen dat het hier om een opstand in de hemel gaat maar eerst uit een nauwkeurige studie van de gehele passage vaststellen wie deze zondaars eigenlijk waren.

Wanneer wij al de toelichtingen verzamelen die ons in 2 Petrus 2 en in de brief van Judas worden verschaft, leren we heel veel over deze opstandelingen. Wij weten in de eerste plaats dat het verhaal van hun opstand in de Joodse Schriften staat en dat het aan de lezers van de brieven van Petrus en Judas bekend was. Want Judas leidt zijn melding in met de woorden: *“Maar ik wil u te binnen brengen - gij hebt het immers alles eens voor goed vernomen” (v.5)*. Judas zegt zelfs dat hun vonnis al lang in de Schrift opgetekend was: *“reeds lang tevoren tot dit oordeel opgeschreven”.* En natuurlijk betekent het feit, dat zij als voorbeelden van ongehoorzaamheid worden aangehaald, dat de lezers bekend waren met datgene waar Petrus en Judas melding van hebben gemaakt.

Wij weten dus dat wij ergens in het Oude Testament melding van deze opstandelingen zullen vinden. Maar Judas perkt ons onderzoek aanzienlijk in wanneer hij ze verbindt met het volk Israël dat God uit Egypte verloste want Judas heeft gezegd:

Judas 1:5-6

Maar ik wil u te binnen brengen - gij hebt het immers alles eens voor goed vernomen - dat JHWH een volk uit het land Egypte verlost heeft, maar een andermaal hen, die niet tot geloof gekomen waren, verdelgd heeft; en dat hij engelen, die aan hun oorsprong ontrouw waren ...

Dit schijnt ook bevestigd te worden door de inleiding die Petrus geeft van die gebeurtenis:

2 Petrus 2:1

Toch zijn er valse profeten onder het volk geweest, zoals ook onder u valse leraars zullen komen

Wij weten dat de apostel Paulus op gelijke wijze melding maakte van het falen van de kinderen Israëls in de woestijn toen hij de Corinthiërs waarschuwde tegen gevaren gelijk aan die welke nu de lezers van de brieven van Petrus en Judas bedreigden, er aan toevoegende in:

1 Corinthiërs 10:1-11

> *Dit is hun overkomen tot een voorbeeld voor ons en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons, over wie het einde der eeuwen gekomen is.*

Er is een heel nauwe parallel hier in woord en gedachte met 2 Petrus en Judas.

Wij weten ook wat het was waar deze opstandelingen schuldig aan waren. Ofschoon zij een verantwoordelijke positie hadden, waren zij niet tevreden.
Zij *"verwerpen wat heerschappij heet en lasteren de heerlijkheden" (Judas 1:8).*
Hun ontevredenheid wordt verder als volgt beschreven:

> *"Dit zijn de morrenden, mokkend om hun lot" (Judas 1:16).*

Ook Petrus vertelt ons iets dergelijks:

> *"zulke vermetelen, vol van zelfbehagen, schromen niet de heerlijkheden te lasteren"*.

In hun ontevredenheid en nijd hebben zij de ***positie*** en de ***rang*** die zij genoten verlaten:

Judas 1:6

> *die hun eigen oorsprong ontrouw werden en hun eigen woning verlieten*

Maar misschien is de meest opvallende trek van deze gebeurtenis het oordeel dat de opstandelingen is overvallen. In Petrus heeft het als volgt beschreven:

2 Petrus 2:4

> *door hen in de afgrond te werpen, aan krochten der duisternis overgegeven om hen tot het oordeel te bewaren.*

De woorden van Judas zijn hieraan gelijk: *"voor het oordeel van de grote dag met eeuwige banden onder donkerheid heeft bewaard gehouden" (1:6).* Later komt hij terug tot dit oordeel: *"Voor hen is de donkerste duisternis voor eeuwig weggelegd" (1:13).* Trouwens Judas keert zich onmiddellijk van deze opstandelingen tot de steden Sodom en Gomorra, in duisternis in de grond begraven toen JHWH ze met een regen van vuur en zwavel overdekte *(Gen. 19:24-25).*
Modern onderzoek van de omgeving van Sodom en Gomorra heeft ons geleerd hoe passend deze vergelijking was want wij weten nu dat deze steden aan de rand lagen van een diepe, natuurlijke breuk in de aardkorst, het evenbeeld waarvan nergens anders op aarde te vinden is, en wij kunnen wel geloven dat, in de woorden van een schrijver, *"het dal van Siddim, Sodom en Gomorra inbegrepen, zich op een zekere dag in de afgrond stortte"*.

Kunnen wij met deze belangrijke inlichtingen naar het Oude Testament gaan en de gebeurtenis vinden waarop gezinspeeld wordt? Ik geloof van wel omdat Judas zelf daarop wijst met de woorden: *"Door het **verzet van Korach** ten onder gegaan" (1:11).*

In de gebeurtenis verhaald in Numeri 16 vinden we al de trekken die de beschrijving van Petrus en Judas vereisen. Het betreft de tijd *"toen JHWH een, volk uit Egypte verlost heeft".*
Het beschrijft een groep die door geboorte en Gods aanstelling een positie van hoog voorrecht onder

Gods volk genoot: zij zijn feitelijk beschreven als *"opgeroepen ter volksvergadering, mannen van naam" (v.2).* Korach was lid van de priesterlijke stam van Levi en zijn twee medeplichtigen, Dathan en Abiram, waren afstammelingen van Jakobs eerstgeborene. Korach was dus een van de rechters in Israël die, als Gods vertegenwoordigers, *"**goden**"* werden genoemd *(zie Exodus 22:28; Psalm 82 en Johannes 10:34)*; en Maleachi zegt van een priester dat hij een "***bode***" (of "***engel***") van JHWH der heerscharen is *(Maleachi 2:7).*

Deze groep rebellen was juist aan die zonde van ontevredenheid, morren en strijd tegen de door God aangestelde leiders schuldig welke het onderwerp is van de waarschuwingen van Petrus en Judas. Het antwoord van Mozes op hun beschuldiging laat zien wat precies de aard was van hun zonde:

Numeri 16:9-11

> *Hoor toch, gij Levieten! Is het u te weinig, dat de God van Israël u heeft afgezonderd van de vergadering Israëls om u tot Zich te doen naderen, om de dienst aan de tabernakel van JHWH te verrichten en voor het aangezicht der vergadering te staan om hen te dienen ... , streeft gij nu ook naar het priesterschap? Daarom, gij en uw gehele aanhang, gij spant samen tegen JHWH, want wat is Aäron, dat gij tegen hem zoudt morren?*

Hoe bereid ze waren *"de heerlijkheden te lasteren"* blijkt uit hun aanklacht dat het de énige ambitie van Mozes was om zich heerser over hen te maken: *"wilt gij u ook nog als **heerser** over ons opwerpen?" (v.13).*

Maar de meest opvallende trek van deze gebeurtenis, die kennelijk een diepe indruk maakte op de toeschouwers, was het plotselinge, openlijke oordeel van God dat op de rebellen viel. Het beantwoordt volkomen aan de taal van Petrus en Judas en roept onmiddellijk een vergelijking op met het oordeel dat Sodom en Gomorra overviel:

Numeri 16:31-33

> *de grond spleet onder hen, en de aarde opende haar mond en verzwolg hen met hun huisgezinnen en met alle mensen die bij Korach behoorden en met alle have. Zo daalden zij, met al de hunnen, levend in het dodenrijk; en de aarde overdekte hen, zodat zij uit het midden der gemeente omkwamen.*

Hier, stellen we voor, is de gelegenheid dat God een blijvende les gaf door Zijn dramatische behandeling van deze zondaars, die Hij *"niet gespaard heeft, maar hen, door hen in de afgrond te werpen, aan krochten der duisternis heeft overgegeven om hen tot het oordeel te brengen" (2 Petrus 2:4)*. De geschiedenis in Numeri vertelt ons dat *"zij tot een teken werden" (Numeri 26:10)*, en de gebeurtenis heeft dus een bijzondere plaats in de geschiedenis van Israël in de woestijn. Hoe belangrijk de gebeurtenis was, is te zien aan de plaats die het inneemt in de herinnering aan Israëls overtredingen en Gods oordelen in Psalm 106:13-18 en Deuteronomium 11:4-6. *(vergelijk met deze twee passages de woorden van Judas 1:5-6)*.

Het beste commentaar op de Bijbel is altijd nog de Bijbel zelf. De Bijbel leidt ons tot een duidelijke en bevredigende verklaring van een passage die voor velen vol mysterie en moeilijkheden is. Het bevrijdt ons ook van het vreselijke vooruitzicht dat, al worden wij eens door Gods genade aan de engelen gelijk, wij toch potentiële zondaars kunnen zijn. En wij hoeven geen voorbehoud te hebben wanneer we over de engelen lezen: *"Zijn zij niet **<u>allen</u>** dienende geesten, die uitgezonden worden ten dienste*

van hen, die het heil zullen beërven?" (Hebreeën 1:14), of als wij bidden: *"Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde"*.

Immanuël, Gemeente van het Levende Woord
Email: w.verdouw@immanuel-gemeente.nl
Web: http://www.immanuel-gemeente.nl

Wees van harte welkom op iedere Sabbatmorgen en ervaar dat de vreugde van JHWH onze kracht is.
Plaats van samenkomst: De Havenkerk, Ieplaan 9, 2951 CB Alblasserdam, om 10.30 uur